

ces pages précieuses, refaçonnées peut-être aux exigences du nouvel ouvrage?

Comme nous l'avons déjà remarqué, l'ouvrage a été conçu dans ses grandes lignes d'après le principe néogrammairien. C'est un principe bien éprouvé par le temps et parfaitement valable dans ses limites, et la resystématisation complète des données linguistiques italiennes d'après ce principe — telle que nous l'avons dans l'ouvrage de M. Rohlfs — était à faire. Ce principe a ses faiblesses cependant et celles-ci ne sont nulle part plus apparentes que dans la section de phonétique historique où les principes phonologique et structurel auraient donné une vision mieux intégrée et bien plus intime de la situation linguistique : cette vision, ou, dans notre cas, ces visions (car peut-on parler d'une *unité* linguistique italienne dès que nous faisons abstraction de l'action dominante et unificatrice de la langue littéraire?) ne sont pas révélées dans le traitement à tendance fragmentaire des néogrammairiens. Ce travail de synthèse est encore à faire, mais combien la tâche vient d'être facilitée par l'ouvrage de M. Rohlfs!

Pour conclure, si les romanistes se plaignent avec raison de ne pas encore posséder des travaux d'ensemble sur l'histoire de la langue italienne et sur le vocabulaire de la péninsule, ils ne pourront plus lamenter l'absence d'une grammaire historique de la langue et des parlers italiens.

J. CREMONA

L'uomo nel Decamerone. Saggio di vocabolario semantico. Dissertation zur Erlangung der Doktorwürde... vorgelegt von TONI REINHARD... Santa Maria degli Angeli (Assisi), Tipografia Porziuncola, 1951. 140 pàgs.

El Prof. Toni Reinhard es dedicà durant llarg temps a l'estudi exhaustiu del lèxic del *Decamerone*; aconseguí de recollir, així, materials per a un vocabulari complet d'aquest fonamental text italià. Aquest llibre ens dóna, elaborada, la part del vocabulari que fa referència a l'home. Com és natural, els materials lexicològics aplegats són exposats seguint una classificació racional, no per ordre alfabètic. Així, de primer trobem «l'home físic» (la vida, les parts del cos, les funcions, defectes i malalties, alimentació i vestit, moviments i els sentits corporals), després «l'home moral» (el pensament i les seves operacions, i la paraula); finalment «l'home i la societat» (la família i la casa). Per a jutjar la importància i la riquesa del vocabulari de Boccaccio pot ésser útil de dir que un epígraf pres a l'atzar, el de la son i el somni (pàgs. 18-19), forneix dues dotzenes de mots diferents, ultra diverses variants de tipus morfològic. Poques vegades ha hagut de recórrer l'autor a definir els mots recollits (ho fa, aleshores, posant la definició «entre cometes»), per tal com la llengua boccacesca és entesa amb facilitat, encara avui, per tots els italians, i perquè el significat és aviat comprès, tenint en compte el lloc que cada mot ocupa en el conjunt del capítol (on hom parteix sempre de les idees més generals, per a descendir progressivament a les més particulars i concretes). Sense arribar a emprar els mètodes de recomptes estadístics (que, però, tenen tot el valor dels càlculs aritmètics), l'autor ha procurat de fer veure la freqüència amb què apareixen mots i accepcions: quan el mot-accepció surt d'una a tres voltes, hom n'addueix tots els exemples corresponents; quan apareix més de tres voltes, hom publica els tres primers exemples, seguits, segons la menor o

major freqüència del mot, de les indicacions «ecc.», «ecc., spesso», o bé «ecc., spessissimo»; els mots més comuns són exemplificats una sola vegada, amb la indicació d'«ecc. ecc.». Llibre útil per als estudis de vocabulari italià i àdhuc romànic, ens fa esperar que, un dia, l'autor es decidirà a donar-nos el gran corpus del lèxic de Boccaccio.

A. M. BADIA i MARGARIT

Estudios sobre geografía lingüística de Italia, por GERHARD ROHLFS. Prólogo de MANUEL ALVAR. Universidad de Granada, 1952. xxx + 316 pàgs. + 1 retrat + 57 làms. (CF, IV.)

Sempre cal considerar benvinguts, per la utilitat que tenen per a l'estudiós, els reculls d'articles i treballs anteriors, escampats i ben sovint apareguts en revistes i altres publicacions d'accés no massa fàcil. El primer que cal agrair, d'aquest llibre, és, doncs, el fet mateix de la seva publicació. Després, que els articles siguin d'un romanista de la talla de Rohlfs, una de les especialitats del qual és, precisament, la geografia lingüística d'Itàlia, de manera que, en el recull dels seus treballs, hom ha cercat també de no sortir d'una unitat temàtica. Finalment, també hem d'agrair a l'editor la traducció al castellà dels articles que componen el volum, els quals, publicats originàriament unes vegades en italià i d'altres en alemany, no havien estat publicats en castellà fins ara, amb la qual cosa hom obtindrà que, entre nosaltres, siguin més utilitzats i amb més comoditat i més profit.

Es important la presentació de Rohlfs que ens ofereix Manuel Alvar, director de la col·lecció granadina. Aquesta semblança es troba dividida en capítols: després d'un breu esbós biogràfic, Manuel Alvar ens fa veure les diferents facetes de la gran inquietud científica de Rohlfs, com s'ha interessat per problemes de caràcter general (d'orientació i de mètode), i de la romanística de conjunt, però sobretot la seva llarga dedicació a la lingüística i a la dialectologia italianes, d'un costat, i, també, encara que amb menys d'intensitat (però no amb menys de resultats científics positius), els seus treballs de dialectologia pirinenca; la semblança acaba amb unes línies, definitives, sobre la significació metodològica de Rohlfs en la lingüística romànica.

De l'extensa activitat de Rohlfs en el camp dialectològic italià, Manuel Alvar ha escollit cinc treballs que permetessin de donar al lector — traduïm — «una visió panoràmica dels problemes lingüístics d'Itàlia, de manera que cadascun dels assaigs tingui independència en relació amb els altres, i, no gensemens, el conjunt formi un tot homogeni». *La estructura lingüística de Italia*, treball de síntesi sobre la divisió dialectal de la península, ilustra també quant a substrats i sedimentacions posteriors. Les *IncurSIONES de geografía lingüística a través de Italia* són preciosos comentaris a l'atlas lingüístic de Jud i Jaberg, del qual Rohlfs fou explorador, al volt d'una trentena de mapes. Els *Problemas etnográfico-lingüísticos de la Italia meridional*, de contingut gràfic sobretot, fa veure la situació central d'Itàlia en l'arcaic món mediterrani. *La italianidad lingüística de Córcega* fa veure la successió d'aportacions culturals que han fet, avui, de Còrsega, allò que és: un parlar arcaic de tipus més aviat sard, que registra impactes determinats de toscà, de genovès i de gallo-romànic. Les *Coincidencias lingüísticas entre Cerdeña y la Italia meridional* palesen els